

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVI.

Ч. 241. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 17-го жовтня 1938.

No. 241. Jersey City, N. J., Monday, October 17, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ
АМЕРИКИ. ДЕРЖАВ АМЕРИКИТел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018.
4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИСКОРЮЄ РОЗБУ- ДОВУ АРМІЇ Й ФЛЬОТИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт зарядив широкий розвід потреб країнової оборони, щоби прискорити виріб зброї й військових матеріалів на велику скалю. Він натякнув, що край мусить видати на цю ціль багато більшу суму, ніж видає досі. Висліди розвідку й потреби оборони будуть подані конгресові зараз по його відкритті 3 січня 1939 року.

ДЕМОНСТРУЮТЬ ДАЛЕКОСЯГЛУ ГАРМАТУ.
ФОРТ БРЕГ (Норт Каролайна). — Польова артилерія Злучених Держав демонструвала перед зборами знавців гармату, що викидає кулю на віддалі 15 миль.

Куля важить 95 фунтів, дуло гармати має промір 155 міліметрів, а гармата може віддати один вистріл що мінути.

УРЯД МШАЄТЬСЯ В СПРАВУ ПАЛЕСТИНИ.
ВАШИНГТОН. — Департамент стейту обіцяв, що він „прийме всі потрібні міри для охорони американських прав і інтересів у Палестині“.

Заяву видано видно під натиском домагань жидівських організацій до американського уряду інтерв'ювати проти наміру Англії обмежити імміграцію жидів до Палестини.

МІСЬКА РАДА МАЄ ВІДКЛИКАТИСЯ ДО УРЯДУ ЗА ЖИДІВ.

НЬО ЙОРК. — Міська рада рішила одногослосно віднести до президента Рузвельта з меморіалом, щоби американський уряд натискав на британський уряд не обмежувати жидівської імміграції до Палестини.

Радний Владек звертав увагу міській раді, що жиди не є одиноким груп в Європі. Він вказував на католиків.

ПОЧАЛИ СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ЗА ШПИГУНСТВО.

НЬО ЙОРК. — У місцевім федеральнім суді почалася в п'ятницю розправа проти 4 осіб, обвинувачених за шпигунство в користь Німеччини. Як обвинувачені станули на розправу: Йоганна Гомфман, буваша фризійка на німецькій кораблі „Европа“; Еріх Глязер, що колись служив як простий жовнір в американській армії; Отто Герман Фос, бувший робітник у фабриці літаків Северського в Фармінгдейлі, на Лонг Айленді; та Густав Румріх, бувший сержант американської армії. Прокураторія захидає ім, що вони продавали тайни американської армії й фльоти німецькому урядові.

Розправа почалася з несподіванки, коли Румріх заявив, що він признається до вини. Прокураторія сподівається, що він буде свідчити проти своїх товаришів.

Присяжних свідків вибрано за один день без великого труду. Кілька жидів відмовилися бути присяжними, бо, мовляв, вони упереджені до німецького уряду. На лаві засідають дві жінки.

ЧУЖИНЕЦЬКІ АГЕНТИ ЗАПИСУЮТЬСЯ ДАЛІ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту дістає дальші зголошення осіб і встанов, що служать чужинським урядам. Є між ними організації пропаганди, що виставляються за пропагаторів культури, за бібліотеки для ширення знання чужих літератур, за збирачів фондів для ранених у війні, за бюро державних залізниць і т. і.

КАТОЛИКИ ЗАКИДАЮТЬ НАЦІСТАМ БАЖАННЯ ЗНИЩИТИ ЦЕРКВУ.

ВАШИНГТОН. — Католицька Краєва Конференція Католицького Добробуту предложила відкритому тут зборові католицьких єпископів рапорт зо стану католицької церкви в світі і в цьому звіті захидає нацистичному урядові в Німеччині бажання знищити католицьку церкву.

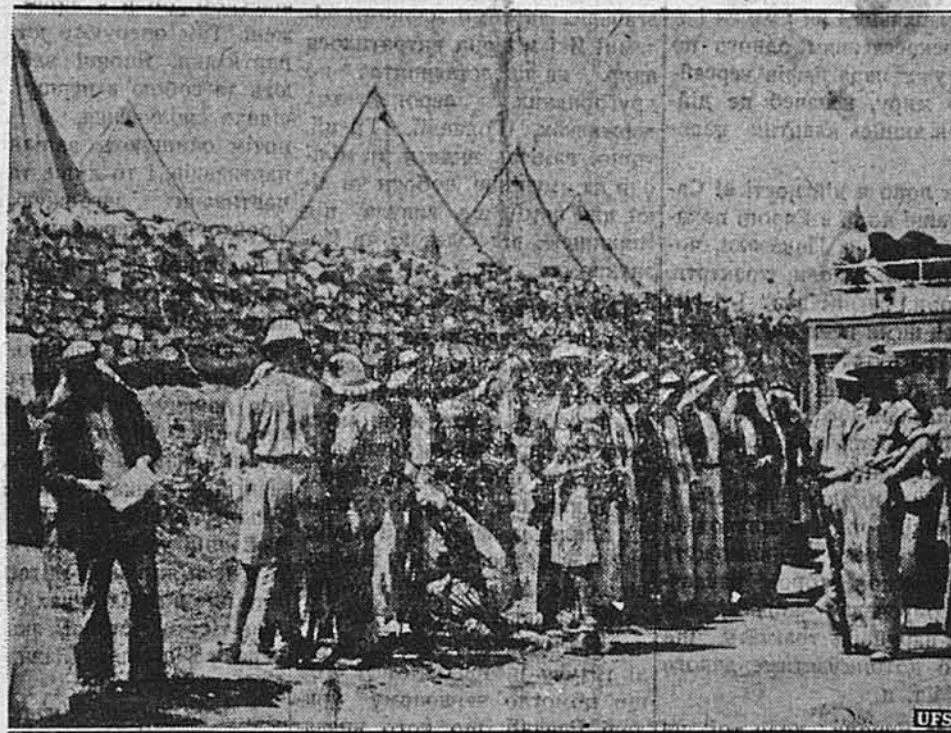
ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД КОМУНІСТИЧНОГО ПОПЕРТЯ.

НЬО ЙОРК. — У своїй виборчій промові Герберт Лімен, кандидат Демократичної Партії на уряд губернатора цього стейту, обіцяв, що на випадок вибору він вислужить повних 4 роки на своїм уряді. Він з обурення відкинув заяву Комуністичної Партії, що, мовляв, вона не ставить своїх кандидатів на уряд стейтового губернатора і його заступника, щоби поперти Лімена й Полетія.

Президент Рузвельт заповів промову до виборців стейту Нью Йорк у справі стейтових виборів.

ПРОВІДНИК БУНДУ ОБОРОНЯЄ ОРГАНІЗАЦІЮ.

НЬО ЙОРК. — Фріц Кун, провідник Німецько-Американського Бунду, подав до публичного відома своє письмо до американського конгресу, в котрім він заперечує закид, що, мовляв, Бунд має звязки з німецьким урядом. Кун признає, що він бачився з Меткефом, що дістався до Бунду в цілях шпигунства, й казав Меткефові передати поздоровлення до відділів Бунду в Каліфорнії.

КЛОПОТИ АНГЛІЇ В ПАЛЕСТИНИ.

Англія далі висилає англійських жовнів до Палестини, де ведеться справжня війна між арабами й жидами. На світліні англійські жовніри задержали автобус, повний арабів, казали їм висісти й обшукують їх за зброєю.

ГОРЯТЬ ДОМИ „ОСАДНИКУФ ПОЛЬСЬКИХ“.

Під тим заголовком пише „І. К. Ц.“ (ж. 238), що останніми днями „вивротковці“ підпалили в Кривичах, крем'янського повіту, будинки коляніста Чернелеского. Втра- та 12,000 зл. — У Ветеранівці погорів коляніст Кишиш- фряк. Втра- та 5,000 зл. — У Гор- родишці, луцького повіту, по- горів М. Томчик. Втра- та 6,000 зл. — В коляні Бельведер під Луцьком згоріла сто- дола зо збіжжям. Втра- та 7,000 зл. — Вкінці в Новосілках, воло- димирського повіту, згоріло господарство А. Процюка, „любяльного русина“.

ВІДСВЯТКУВАЛИ КОЛЮМБА.

Як попередніх років, так і цього відсвятковано в Нью Йорку День Колумба великими парадом і відповідними промовами. Учасниками параду були переважно італійські іммігранти. Замітно що коли на параді згадано ймення поса- дника міста, Ля Гварді, що са- мий є італійського роду, іта- лійці гукади, а коли один з бе- сідників згадав Мусоліні, у- часники згадку оплескували.

ВБИВСТВО ПІДЧАС СВАРКИ НА ДОРОЗІ.

В с. Хомичі кобринського повіту, 68-літній К. Креліцький, що їхав возом дорогою, не міг обминути їдучого возом 40-літнього І. Шибуня. Прий- шло до сварки, під час якої Креліцький убив Шибуня.

НАФТОВА РОПА В КАЛУ- ЩИНІ.

В Слободі Небилівській, ка- луського повіту, знайшли сильне джерело нафтової ро- пи. Що кількадесят годин видно сильні вибухи.

КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБОР НА ОСТРОВІ.

Бразильський уряд рішив створити на острові Фернандо Норонга концентраційний та- бор для осіб, які є небезпечні для публичного ладу або ве- дуть протидержавну акцію. Табор матиме форму рільної коляні праці.

УРЯДНИК-КАТОЛИК КРИТИ- КУЄ НАЦИСТИЧНИЙ УРЯД.

Джан МекКензі, комісар ко- рабельних доків, у Нью Йорку, відкинув запрошення німець- кого амбасадора Дікгофа до участі в німецькій авіаційній церемонії, мотивуючи свою відмову тим, що німецький на- цістичний уряд переслідує ка- толицьку церкву. Мовляв, Мек- Кензі як католик не може бра- ти участі в німецьких урядо- вих святах так довго, поки ні- мецький уряд не пічне придер- жуватися цивілізованої толе- ранції релігій. Хоч МекКензі говорив як особа, його заява буде мати таке значіння, що німецький уряд не буде по- слугуватися міськими легови- цями для своїх літаків і через те буде заставлений перемінити їх руту.

ГРІМ УБИВ НЕМОВЛЯ ПРИ МАТЕРНІХ ГРУДЯХ.

В однім із гірських сіл у Болгарії лежала підчас бурі в маленькій кімнатці на піддаш- селлянка з кілька-місячною ди- лінкою. В одному менті в хату вдарив грім, який убив немов- ля при матерніх грудях. Сама мати вийшла з цієї події без шкоди, лиш дістала коротку нервову атаку. Ця трагічна по- дія, шастя в нещасті, викли-кала сензацію в цілій околиці.

МИСТЕЦЬКЕ ФАЛЬШУВАН- НЯ БАНКНОТІВ.

Португальська поліція ареш-тувала в Лісабоні Гілерма дос Сантоса за фальшування 100-ескудових банкнотів пор-тугальського банку. Гілермо має незвичайний малярсько-граверський і рисувничий та- лант. Дос Сантос фальшує банкноти ручно перцем і пен- злем так основно, що важко їх відрізнити від правдивих. Дос Сантос був уже кілька-кратно караний за фальшуван-ня банкнотів. Не зважаючи на свої виняткові здібності, що заповняли йому добрий до-хід, дос Сантос відмовляється працювати і по виході з в'яз-ниці далі по мистецькі фаль-шує банкноти. Арештований артист має ледви початкову освіту.

БАНДИТСЬКИЙ ГРАБУНКО- ВИЙ НАПАД В УНЯТИЧАХ.

Невідомі бандити закралися на стрих дому 27-літнього Сте-пана Степанюка в Унятичах. Опівночі злізли до сней. Сте-панюк почув шест і вийшов з хати до сней, де його бан- дити важко зранили ножами. Опісля бандити скочили до ха- ти і важко побили його жінку, забрали однін і 100 зл. та втекли. Важко ранених пере- везли до шпиталю у Дрого- бичі. Стан Степанюкової без- надійний. Поліція шукає бан- дитів.

ОРИГІНАЛЬНА ДЕМОНСТРА- ЦІЯ ЛІТНИКІВ.

У надморській місцевості Бульонь сюр Мер над каналом Ля Манш дійшло до демон-страції літників проти місцевої влади. Дві тисячі літників у купелевих костюмах обсадили ратушу, протестуючи проти не- достаточної охорони місцевої пляжі, внаслідок чого кілька осіб затонули. Літники приму-сили мера зорганізувати спеці-альну охорону літників, які купаються.

ЗАЛОЖИВСЯ, ЩО ПІШКИ ПЕРЕЙДЕ СВІТ.

Д-р Карло Нордфорт, 39-літ-ній данський інженір, заложився з одним своїм товари-шем, теж інженіром у Копен-гагені, що він пішки обйде цілу земну кулю, не приймаю-чи притому нічий грошевої допомоги. Оба товариші зало-жилися ще в 1936 р. Якщо Нордфорт вииграє, то він має дістати 2,000 фунтів стерлін-гів; якщо програє, то має за- платити 250 фунтів.

Нордфорт обйшов уже Ні-меччину, Чехословаччину, Ю-гославію, Грецію, Італію, Францію та Бельгію і тепер зайшов до Лондону. З Лондо-ну він переправиться до Аме-рики, потім пішки до Калі-форнії, звідки переїде до Япо-нії. З Японії, через Китай, Ін-дію й Арабію вернеться він до Європи.

Умови закладу кажуть, що інженір не має права платити готовими грошми за свій пере-їзд пароплавами.

Виконання закладу не обме-жене ніяким реченцем.

МАДЯРЩИНА ЗАРЯДИЛА ЗАГАЛЬНУ МОБІЛІЗАЦІЮ

БУДАПЕШТ. — Після того, як в Комаромі пе-рервано переговори з чехословацькою делегацією, Мадярщина зарядила мобілізацію п'ятих річників, збільшуючи в той спосіб свою армію на 200,000. Ра-зом вона матиме тепер 450,000 вояків. Крім того творяться цивільні добровільні відділи, які хочуть іти війною на Словаччину і Закарпатську Україну. Мадярський уряд розчарований з Німеччини, яка не хоче вповні підтримувати його домагань. Зате ма-дари задоволені з Мусоліні, бо переконані, що він усілості стоїть за їхні домагання. Населення влаш-товує демонстрації та викрикує „хай живе Горті і Мусоліні!“ Мадари мають велику надію також на Польщу і числять на її мілітарну підтримку.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ ВІЙСЬКА ІДУТЬ НА ГРАНИЦІ.

ПРАГА. — Супроти небезпеки нападу мадярів чехословацькі війська напливають на пограниччя Словаччини і Закарпатської України. В останній ма-дярські елементи почали влаштовувати демон-страції на те, щоб далі викликати заколот на За-карпатті та в той спосіб влекит имадярам наступ на той край.

СКАРГИ ПРОТИ МАДЯРІВ У ЖЕНЕВІ.

ЖЕНЕВА. — Чехословацька делегація в Женеві внесла скаргу на Мадярщину за те, що остання втру-чається у внутрішні справи Чехословаччини та хо-че викликати там повстання. В скаргі говориться, що мадари післяли на терен Закарпаття від півто-ри до трьох тисяч терористів для підготовки револю-ції. В самій Саляманці зловлено 305 з них. Голов-ним осередком цієї акції є містечко в Мадярщині, Кісвада.

ІТАЛІЯ ОБІЦЯЄ МАДЯРАМ ПОМІЧ.

РИМ. — Мадярський представник, граф Чаки, відідав італійського міністра закордонних справ, Чана, і Мусоліні та представив їм справу мадяр-ських домагань у Словаччині і Закарпатті. Мусолі-ні і Чано запевнили мадярського представника, що Італія буде підтримувати мадярів у їх домаганнях та старатиметься в короткому часі скликати конфе-ренцію чотирьох потуг, яка цю справу остаточно розв'яже.

ГІТЛЕР СТОІТЬ НА ІНШІМ СТАНОВИЩІ.

МІНХЕН. — Гітлера відвідали міністри закор-донних справ Мадярщини і Чехословаччини: від першої Колюман Дарані, а від другої Хвалковський. Мадярський міністер вийшов незадоволений від Гіт-лера, бо той сказав йому, що Німеччина піддержити домагання мадярів тільки частинно. Зате Хвалков-ський дістав запевнення від Гітлера, що Німеччина взамену за те, що Чехословаччина вповні втілеть-ся вкруг ділання Німеччини, дасть їй повну під-держку і не допустить до захоплення Словаччини та Закарпаття. В той спосіб Гітлер підкреслив, що задумує це питання вирішити сам, без конференції чотирьох потуг.

АНГЛІЯ ОРГАНІЗУЄ САМООБОРОНУ.

ЛОНДОН. — Англійське міністерство військо-вих справ приступило до творення оборонної армії з робітників, що працюють по фабриках. Всі чоло-віки від 38 до 50 років, які не будуть служити в чинній армії, а працюватимуть по фабриках, будуть зорганізовані у військові відділи, дістануть вій-ськове вишколення і гармати проти чужих летун-ських наїздів. Та цивільна армія буде ходити в од-накових робітничих штанах, але підстаршини й стар-шини матимуть відзнаки. У випадку, коли на фа-брику наїхали чужинецькі літаки, та армія покину-ла би працю біля варстатів і взялася до протиле-тунських гармат.

НІМЕЧЧИНА ХОЧЕ ЛЕТУНСЬКИХ ОБМЕЖЕНЬ.

ЛОНДОН. — Німецький уряд робить перші кроки в Англії, щоб довести до обмежень будови літаків. Німці хотілиб, щоб Англія зобов'язалася на три німецькі літаки будувати один свій, так, як нім-ці зобов'язалися на один англійський корабель бу-дувати один свій. Інакше німці погрожують, що по-ламають також свою морську угоду. Та Англія прав-доподібно відкине домагання німців. Лорд Болд-вин недавно заявив, що Англія мусить досягнути ле-тунську рівність із Німеччиною.

ЗГОРІЛА „ПОЛЬСЬКА ГВЯЗДА“.

ЗАКОПАНЕ (Польща). — Стратосферичний польський балон „Польська Гвезда“, який мав взне-стися 15 миль угору і принести полякам іще біль-шу славу, ніж балон Пікарда принів Бельгії, за-нявся і згорів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожен зміну адресу платиться 10 центів.

Address: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НАЗРІВАЄ ДО ВИРІШЕННЯ

Справа державної приналежності Закарпаття наближається скорим кроком до вирішення. Події, що напірають до остаточного вирішення, наступають по собі із щораз більшою швидкістю. Якщо не дійде до скорого вирішення дорогою порозуміння між найбільш заінтересованими сторонами, то може легко зайти інцидент, що може вирішити справу насильним способом.

До вирішення справи напірає очевидно Мадярщина, котра хоче захопити Закарпаття під свою владу. З цим вона зовсім не криється і зміряє до цього всіми засобами, що їй стоять до розпорядимости. З одного боку оперує дипломатичними впливами, стараючися зискати для себе чужі держави; з другого боку, натискаючи на чехів, словаків і українців; а з третього боку, підготувавши собі інтервенцію й окупацію Закарпаття дорогою викликування неспокою на Закарпатті.

З чужих держав за претенсії Мадярщини стоїть зовсім певно Польща. Польща явно це заявляє й з тим наміром зовсім не криється. Вона обурюється на всякого, кого вважає противником цього плану, а на українців у Польщі, що висказують своє обурення для плану автономії Закарпаття, нацьковує польську вулицю.

Поза Польщею за прилучення Закарпаття до Мадярщини стоїть Італія. Хоч у цій справі не було ще виразної публічної заяви Мусоліні, то проте так розуміють загально становище італійського уряду. У львівському "Ділі", наприклад, писав М. Загамський: "Ми розуміємо, що в інтересі сучасної Італії є кинути Закарпаття на поталу Мадярщини". У цій статті автор апелює до Мусоліні, що, мовляв, віддавати один народ на поталу другому це не "у фашистському стилі", та закликає Вірджинію Гайді, головному речникові Мусоліні, свідоме фальшування питання; однак й зо статті видно, що ні ці, ні ніякі інші апелі не змінять становища Італії.

З донесень з Варшави про голоси польської преси в цій справі довідуємося, що німецький уряд робить натиск на Мадярщину покинути свою думку про спільну границю з Польщею, котру то думку Італія дуже гарячо попірає. Рівночасно Німеччина пробує звернути увагу Мадярщини на долю мадярів у Румунії і Югославії. Як доносять польські газети, дипломатичні кола Польщі сподіваються вирішення справи чотирма державами, що брали участь у міхненській нараді. Про це свідчить і те, що туди віднеслась остаточно Мадярщина по вирішення границі мадярсько-чехословацької.

Очевидно, в цій боротьбі держав будуть рішати передовсім держави, себто їх інтереси, а не засади справедливості. Однак могутній український голос показав би державам, що все числяться з реальною силою, що український нарід, хоч нині без держави, є реальною силою, що в інших ситуаціях зможе заважити в справах, на котрих залежить дуже тим державам, що мають нині силу рішати справу Закарпаття.

О. С.

"КЛАПТИКИ ПАПЕРУ"

В давніших, спокійніших часах вистарчилиб одна з тих подій, які, мов лявіна, звальюються на наш континент, щоб зробити з тих часів часи "історичні, епохальні, переломові" і т. п. Нині еспанська війна, китайська війна, етіопська війна і т. д. вибухають і лютують роками, і ми годимося з тим, як із явищем "нормальним". Таксамо з наглим пробудженням Німеччини, аншлюсом Австрії, зазіханням на Судети і т. п., перекресленням одного по одному усіх параграфів версаяського миру, неначе це дійсно був якийсь клптик паперу.

І так воно в дійсності! Саме останні події в Європі показує, що так є. Показали, чого варті всі умови, трактати, договори, "агрименти" і т. п., коли за ними нема сили і коли нема невгнутаї волі їх боронити. З другого боку, щіж події показує, що там, де є чиясь міцна воля, яка хоче зломити існуючий "статус кво", існуючий порядок речей у внутрішній чи в міжнародній політиці, нічого не поможуть пошкодвані сторони найсвятіші приречення когось, що він не порушить трактату, що твердо дотримуватиме даного слова і т. п.

Карта Європи, доля тої чи іншої "меншини", того чи іншого народу, тої чи іншої політичної системи, як показується, залежить передусім від духової сили контрагентів, які чують над тими "меншинами" чи народами, ну, і від тих самих меншин чи народів. Хто сильніший, той виграв!

Ці думки прийшли мені до голови не тому, щоб вони були вже такі свіжі і нові. Але, поперше, тому, що варт завжди нагадати про те, про що люди зачали поволі (від часу Ліги Націй) забувати. А подруге, щоб остаточно вибити з голов наших земляків деякі забобони, яких вони, бодай деякі з них, іще й досі не вискресили. Цими забобонами є: віра в міжнародні організації, які можуть стримати війну чи встановити вічний мир або принести свободу чи гарантувати ненарушальність прав якогось народу. Пригадаймо собі перші часи по війні. Як то стра-

шенно вірилося в нас у всім паперової Ліги Націй! Як вірилося, що ареопаг переможців, антанті (хто тепер іще собі пригадує, зкого складалася та антанта?), такі допоможуть всім покривдженям! Як ріжні дипломатичні місії українські за найважливіше своє завдання вважали добитися, щоб їх "визнала" та чи інша велика держава і т. і. Скільки часу, грошей і труу пішло на вганання за тими марними цілями! Які мільйони витратилося напр. на представництва по дургорядних європейських державах, Голяндії, Греції, тощо, замість видати ті мільйони на амуніцію, чоботи чи ліки для армії, що гинула під Винницею, під Одесою чи Козятином...

Пригадаємо це тепер, щоб не повторилися ці речі знову. Ясно, що пропаганда своєї справи — річ надзвичайної ваги. Таксамо не зле, коли якусь державу признають інші держави. Але що поможуть Гruzія, що її визнає, коли більшовики пішли на неї, щоб її підбити? А з другого боку, що пошкодило Мусоліні, що багато держав і досі не хочуть признати італійському королеві титулу цисаря Етіопії? Або що поможуть червоному урядові Еспанії, що його визнають?

Досить поставити ці питання, щоб на них відповісти. Основним завданням кожної нації, що бореться за своє існування, це стати сильною духом, щоб потім стати сильною ногою на своїй землі. Решта — і симпатії Ліги, і визнання сильніших, "приложитися".

Бути сильним духом, пристрасно бажати стати народом державним і змагати до того, нищити серед себе все, що стоїть тому на перешкоді, щоб з активних борців за націю зробити зціплену сильною одним духом лаву — ось завдання дня.

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

ДАЛЕКОСХІДНЯ ВІЙНА

За рік війни японці заняли величезні китайські території. Їх фронт виносить нині понад 1,000 км. Не на всьому фронті ведуться великі бої, а лише на деяких його частинах. Японці оперують здовж китайських залізниць та рік, куди заховають кораблі. Увесь час мають японці ініціативу в своїх руках. Китайці все відступають і бороняться. Великі китайські простори, що є за фронтовими лінією, не є заняті японським військом. Вони є лише окружені. Там оперують китайські партизани. Японці забезпечують за собою в першу чергу шляхи сполучення, а шойно потім очисчують заплілі від партизанів, і то лише там, де партизани загрожують їх фронтовим операціям.

Залізниця має лише східна частина Китаю над Тихим океаном та ріжними морями, що є при китайській границі. В руках китайців знаходиться тепер лише велика залізниця, що веде з міста Кантону прямо на північ через Шаочау — Чангша — Ганкау — Ченггау до Пекину. Північна частина цієї залізниці до міста Ченгчау вже в руках японців. Китайці мають іще в своїх руках бічну лінію цієї магістралі, яка веде через Пінгсіанг — Нанчанг до Ганчау і Шангаю.

Східна частина Китаю поза зазначеною магістраллю Кантон — Ганкау — Пекинг не має залізниць. Ціллю Японців є відперти китайців поза ту залізницю і там їх унерухомити. Китайці не мають власної індустрії для виробу зброї. Вони бують зброєю, що їм постоєає Європа, Америка і Совети. Зброя з Європи і з Америки йде лише по магістралі Кантон — Ганкау — Пекинг. Зброя з Советів іде бувшою караванною, а тепер автомобільною дорогою з Семіпалатинська в советському Туркестані через китайський Туркестан, внутрішню Монголію до міста Сінганфу, довжиною 3,000 км. Третій шлях, який мають іще китайці, веде з французької провінції Тонкін до південно-західного Китаю, але він не має великого значіння. Залізницею Кантон — Ганкау — Пекинг доставляють китайці зброю своїм фронтовим арміям та партизанам у провінції Шансі. Бічною лінією, що веде від головної магістралі через Пінгсіанг — Нанчанг до Ганчау, постачається зброю партизанам в провінціях Ангуї і Чекіанг на південь від міста Шангаю.

Модерна армія спотребовує дуже багато воєнного матеріалу. Норми ріжних штабів розраховані на 1 стрілецьку дивізію по 2.5 до 3.5 потягу по 50 вагонів денно. Армія без воєнного матеріалу є лише масою людей. Тому ціллю японців є добути в китайців їх останні залізничні і через те збити їх небоездатними. Літом цього року японці заняли станції Пучоу і Тунгван і через те унещадливили китайських партизанів у занятій уже провінції Шансі. Крім того вони поперетинали всі дороги, що ведуть до тої провінції в напрямі міста Лянчжоу. Для постачання партизан остався лиш автошлях Семіпалатинська — Сінганфу. Він не багато поможє, бо всі бічні шляхи від нього в глибокі провінції японці перетяли.

Тепер ведуться головні бої здовж ріки Янцзе в напрямі міста Ганкау, теперешньої столиці Китаю. Японцям не йде про заняття Ганкау, а лише про перерізання залізниці, бо в тому випадку китайські армії остануться без зброї і самі піддадуться японцям. Бічна операція ведеться за перетяття залізниці до Ганчау, щоб унещадливити партизанів у провінціях Ангуї і Чекіанг.

Японці наступають тепер величезними групами на фронті довжиною 500 км. Між тими групами є вільні простори, куди часто зариваються китайські армії і де оперують партизани, але без великої шкоди для наступаючих японських армій. На правому крилі оперує перша група проти міста Тайнанг у напрямі залізниці Кантон — Ганкау — Ченгчау. Удар спрямований на станцію Єнгерг. По перерванні залізниці ця група повернеться на південь здовж залізниці на Ганкау. Друга група оперує на полудне від першої по правому березі ріки Вей через місто Льюшан, щоб заняті станції Сініанг і Сінтіан. Вона вже недалеко від цілі. І вона згодом повернеться на південь і піде здовж залізниці на Ганкау. Третя група на полудне від другої заняла місто Шангченг і добуває тепер гірський промік Чунгфенг у горах Гвей. Підвідділ цієї групи заняв місто Гоушан і повернувся на полудне на допомогу північній частині четвертої групи, щоб очистити її заплілі від партизанів, що загрожують наступові цієї частини на фронті в напрямі Ганкау. Четверта група йде здовж ріки Янцзе по обох берегах. Їй помагає фльота і летунство. Північна частина цієї групи йде на місто Квангсі і твердиною Тіянчиченг над Янцзе і далі в напрямі на Ганкау. Полуднева частина четвертої групи, що оперує на правому березі ріки Янцзе, взяла напрям на станцію Сіеннінг, щоб перетяти поштову лінію Кантон — Ганкау й унещадливити китайські армії коло Ганкау браком зброї. Підвідділ цієї частини, занявши місто Юйченг, повернувся прямо на південь по залізницю Нанчанг — Кіюкіанг та добився до міста Тенан. Він зміряє до заняття вузлової станції Нанчанг, щоб тим перетяти доставку зброї партизанам у провінціях Ангуї і Чекіанг.

Така є ситуація тепер. Військові фахівці, що обсервують японські операції і китайську оборону, є тої думки, що японцям вдасться добитися до цілі і зайняти всі залізничні, а тимсамим унещадливити кит-

тайську армію і цілу війну. Китайці знають про те і тому так завзято бороняться. Перевагою китайців є те, що для них працює час. Японцям жеж спішно треба зліквідувати китайську авантюру, бо в Японії народ нетерпеливий тим, що війна протягається, а далі, що війна виснажує край економічно. Китайці знають, що страта позицій над Янцзе відбере їм можливість вести війну більшого стилю, а обмежить їхню діяльність до партизанки в японському заплілі. Чанкайшєк, вожд китайців, уже тепер організує партизанські відділи в японському заплілі і вишколює їх. Він допомагає розбудові місцевих збройних заводів, щоб партизани мали зброю, і що лише може, дає їм зброї на запас. Як вище сказано, японці не обсадили цілого занятого ними простору, а держаться лише залізничних ліній і рік. Чим довше бороняться Чанкайшєк на головній позиції, тим міцнішає партизанський фронт у японському заплілі, тим тяжче буде потім японцям, як скінчать війну на фронті, перевести консолідацію добутих територій. В додатку Чанкайшєк держить у резерві 30 стрілецьких дивізій, не кидаючи їх у бій, на те, щоб як японці змучаться війською, вдарти ними дивізіями по фронті і розбити японців. Дальше Чанкайшєк держить ті дивізії, щоб мати змогу на що опертись, бо без міцної сили китайці його не схотять слухати. Вкінці Чанкайшєкові помагає і комуністична партія, яка розбурхує населення проти японців у їхньому заплілі. Все те знають японці і тому форсують остаточну перемогу. На їх думку, тоді Чанкайшєк їм піддасться. Комуністи організують опір проти японців у їх заплілі не щоб помагати Чанкайшєкові, а щоб мати ячейки для боротьби проти японців, як ті виступлять раз проти Советів. Японцям з свого боку хочуть приспирити перемогу над Китаєм, щоб мати вільні сили для війни з Москвою.

Нині важко сказати, коли скінчиться японсько-китайська війна. Доки вона не скінчиться, доти годі думати про японський виступ проти Москви.

М. С.

ЛЕГАЛЬНИЙ БАНДИТИЗМ У ПОЛЬЩІ

Вночі з 22 на 23 серпня ц. р. напали польські військові відділи, що мали коло Надвір'я свій табір, українське село Стримба і знищили 28 селянських домів. Дім читальні "Просвіти" цілком сплюндрували. Вікна вирвано, сцену, декорації і гардеробу знищено, книжки з бібліотеки подерто, радіо розбито. Знищено також склепи Семенюка, Спасюка й інших. Товари, як цукор, нафту, муку і т. ін., змішано разом.

Ту "пацифікацію" виконало військо вночі в годині 11:30 вночі, коли ціле село було в сні. Знаком до нападу була світляна ракета. Також стріляно, а перепугана людина повтікала в ліси. Десятьох селян тяжко поранено, а село виглядає цілком знищене.

Внеділю, 11. серпня, напав відділ 48-го полку піхоти з Станиславова, що був на маєнвках коло Зборова, українське село Кабарівці і почав відому вже пацифікацію, причім помагали йому польські кольтоністи. Між нападаючими були й учні школи резервових офіцерів, так званої "походжонжувки". Узвнених селян затагнуто перед командуючого майора, який кожного з них засудив на 25 до 50 бків. (За що? — Ред.). Ту "екзекуцію" виконувало на подвір'ю в Андрія Савчука. Бито грубими бучами аж до крові. Найтяжче були побиті Андрій

Сухецький, Микола Забитівський, Юліан Савчук, Павло Світлик, Микола Цвігун, Павло Смик, Льво Дяків, Василь Красівич і Степан Олійник. Подвір'я, де ту екзекуцію виконувало, було обставлене жовнірами з пригтовленими до стрілу крісами в руках. Інші військові відділи нищили тимчасом село, а передовими читальню. Ї бібліотеку, вартості понад 200 злотих, спалено. "Сконфісковано" також 300 зл. у молочарні, в багатьох селян фляшки з соками, маслом, яєцями і т. п. Взагалі, харчі позникали з села. Людиність повтікала в поле, або до сусідніх сіл. Біля 100 селян у звірський спосіб побито, а сам напад тривав цілих 6 годин і аж опівночі вишло військо з села, що виглядає як одна руїна.

Такий самий напад виконало польське військо і на село Махнівку коло Зборова. Вся людиність утекла з села, а лишився лише справник кооперативи, Микола Венгер, на своїм становищі. Його затагнуто на поліційний постерунок, де він таки того самого дня, то є 23. серпня 1938 р. помер. Поліція не дозволила його матері взяти участь у похороні.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

Павло Буркан.

ОЧІ ЗАЛЮБЛЕНОГО

(Оповідання).

(4)

— В цій вині велика сила!
— Велика сила? — маляр спитав здивований. — Це дуже легеньке вино, трохи не сама вода.

— Саме тому я кажу, що має велику силу. Вода має таку велику силу, що обертає млинське колесо. Вода й вогонь гасить, таку вона силу має. Вино по тілці тоді, коли в горлі треба згасити вогонь, розпалений горівкою.

— Ви руйнуєтеся такою отрутою.

— Не годен відстати від неї!
— Горівка зробила вас жебраком.

— Годі! Годі вдержати дві сороки за хвіст. Або, або! Або маєток, або щастя. Горівка не раз робила мене дуже щасливим. Раньше, як це був маєток, то я й вино пив. Та не таке, як вино нашого арендаря. Воно було трохи сильніше. Тепер, на ті тяжкі часи... не так на ті часи, як на мою кішеню, добре вино задороге. Горівка дешевша, отже я мусів привикнути до горівки.

— Колиж бо без тої отрути можна обійтись!
— Обійтись може хіба той, що має величезний маєток: як

йому за гроші є так, як він хоче, щоб йому було. Щоби мені було так, як я хочу, мушу напитися горівки. Як наплюю, то я годен вдуматися в моє бажання і мені тоді здається, що зо мною є так, як я хочу, щоб було... Моя голова, то неначе горішок з моїми думками. Горівка, то неначе паливо, що горить під тим горішком. В горішку закипить, думки перевертаються, клубляться, танцюють. Вже за три крайцарі я почував себе назад господарем на п'ятдесятках моргах. За шість крайцарів, себто ковтнувши подвійну чарку, я є дідичем на тисячу моргах і ті, що забрали мої ниви, впоті чола гнуть спину на моїх ланах!

— А за десять крайцарів? — спитав маляр, бо пригадав собі, що вчора дав жебракові десять крайцарів.

— За десять? Вчора, як би то сказати вам? Я чув, що у турка є аж сім небес. Що дальше небо, тим воно більші дає розкоші! За тих ваших десять крайцарів я був не в семі, а в сімнадцятих небі. Мені пригадалися всі колишні мої дічата.

— Скажіть мені, як вам є тоді, коли ви простягнете руку до багача, який попри вас переходить, і він не дасть вам нічого?

— Як жеж мені може бути? — Гадаю, що таке може чоловіка розсердити...

— Та чого? На кого я маю сердитися? За що?

— За те, що люди мають таке тверде серце.

— Боже! Зле було би на світі, якби люди мали м'яке серце. Звідки тоді взявся би хліб, сорочка, черевик?... Якби люди мали м'яке серце, то тоді ніхто не працював би. Покладаючися на добре серце людей, всі кинулись би жерти хліба для себе і для жебраків?

— Колиж бо жебрація не дуже ненамолотна і дуже прикра річ!

— Ви, пане, думаєте так, бо ви того хліба ще не кушали, не пробували. Чи то таке прикре походжати по вулиці поміж просвіченими людьми і набиратися товариської оглади? Ви маєте пару гульденів. Чи не замикається наніч, бо потерпаєте, що хтось вас може обкрасти? Жебрак не боїться злодія, не має завистників, його ніхто не натягне на позичку, якої не думає віддати. Як люди жалкують його, то жебрак бодай знає, чому він такий бідний. Неодін багач

також бідний, та він не знає і ніхто не знає, чому.

— Отже ви вдоволені з себе? — маляр спитав.

— Хто таке каже? — жебрак відповів і знов стулив і протягнув уста до носа так, що його вуса це більше найжильсь і розчепірились. — Людей вдоволених на світі цілком нема. Нема їх між багатими, нема й між бідними, хоч би й між жебраками. Моя доля незавидна. Та я все ще жду на ліпші часи.

Так балакаючи з жебраком, маляр пильно водив олівцем по папері. Коли на його думку риси лица вже були цілком виразні, маляр показав рисунок жебракові і спитав:

— Як гадаєте? Буде добре? Жебрак хвилю приглядався і сказав:

— Добре! Дуже добре. Так, як справді є. Тільки одна буде хіба. Міркую, що одна нога трохи задовга.

Маляр аж стріпнувся, витріщивши на жебрака очі. На образку взагалі не було ніг у рук, бо маляр рисував тільки голову. Відклавши рисунок на бік, Липка сказав:

— На нині буде досить. Завтра прийдіть ще раз. Завтра скінчу.

— Так скоро? — жебрак спитав, здивований.

— Ви хотіли би, щоб я мучив вас пару місяців?

(Кінець буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗА ВЕРЕСЕНЬ 1938 РОКУ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1. 281.91	166. 50.27	332. 82.11	366. 20.71
2. 225.24	167. 126.07	333. 94.26	367. 328.82
3. 116.66	168. 215.09	334. 226.64	368. 32.60
4. 81.39	169. 170.45	335. 48.71	369. 245.55
5. 273.54	170. 174.25	336. 219.87	370. 266.99
6. 31.88	171. 54.09	337. 27.95	371. 198.77
7. 250.70	172. 43.63	338. 100.35	372. 40.84
8. 222.20	173. 94.89	339. 21.26	373. 40.28
9. 173.33	174. 27.35	340. 47.54	374. 66.51
10. 92.52	175. 192.34	341. 175.36	375. 96.65
11. 136.21	176. 196.41	342. 38.79	376. 22.60
12. 72.04	177. 130.93	343. 82.98	377. 22.56
13. 77.92	178. 111.72	344. 97.05	378. 33.34
14. 120.96	179. 248.55	345. 22.22	379. 76.33
15. 10.61	180. 40.77	346. 10.55	380. 25.48
16. 243.09	181. 40.77	347. 47.61	381. 29.50
17. 138.02	182. 108.98	348. 120.83	382. 185.31
18. 65.93	183. 199.67	349. 47.61	383. 38.11
19. 45.71	184. 191.82	350. 120.83	384. 38.5
20. 91.91	185. 20.35	351. 35.71	385. 271.51
21. 85.39	186. 64.22	352. 89.64	386. 168.67
22. 35.75	187. 54.12	353. 35.71	387. 55.74
23. 59.49	188. 35.44	354. 17.33	388. 91.21
24. 131.97	189. 35.44	355. 64.62	389. 17.43
25. 161.27	190. 34.58	356. 21.92	390. 24.01
26. 77.16	191. 139.59	357. 58.49	391. 15.27
27. 150.12	192. 137.50	358. 72.84	392. 12.24
28. 29.60	193. 106.74	359. 89.85	393. 39.5
29. 109.84	194. 25.05	360. 14.29	394. 111.61
30. 50.71	195. 53.94	361. 127.05	395. 15.35
31. 69.64	196. 54.68	362. 64.73	396. 9.84
32. 139.59	197. 33.17	363. 124.68	397. 84.61
33. 108.77	198. 51.00	364. 449.48	398. 39.76
34. 226.13	199. 34.44	365. 75.04	
35. 125.04	200. 181.38		
36. 20.47	201. 45.32	Відділ Заплатив	Відділ Заплатив
37. 29.69	202. 39.67	1. 10.38	225. 14.54
38. 184.41	203. 51.95	2. 4.29	230. 3.81
39. 73.69	204. 950.09	3. 2.42	234. 22.67
40. 131.15	205. 19.85	8. 98	237. 2.68
41. 285.15	206. 519.52	9. 1.58	243. 18.23
42. 29.91	207. 32.27	20. 74	245. 3.08
43. 46.28	208. 77.23	28. 14.34	257. 3.87
44. 53.48	209. 69.87	30. 11.32	262. 1.41
45. 42.96	210. 188.63	33. 7.91	268. 2.93
46. 151.99	211. 63.05	37. 17.20	274. 1.49
47. 60.91	212. 303.08	39. 33.86	275. 16.46
48. 85.39	213. 40.92	65. 13.02	276. 3.54
49. 86.88	214. 28.60	69. 24.88	277. 1.15
50. 48.39	215. 34.44	70. 2.82	278. 2.8
51. 51.51	216. 426.49	80. 8.55	282. 8.55
52. 161.76	217. 255.60	90. 13.43	283. 1.53
53. 70.33	218. 146.86	101. 2.84	284. 3.37
54. 160.32	219. 192.05	102. 4.96	286. 37.75
55. 194.25	220. 559.10	106. 10.07	288. 2.40
56. 37.06	221. 15.81	108. 8.61	292. 1.83
57. 25.72	222. 316.33	112. 13.06	298. 3.05
58. 107.92	223. 29.34	117. 4.46	305. 8.31
59. 334.16	224. 19.68	125. 3.51	312. 2.26
60. 102.68	225. 85.73	127. 5.65	316. 1.41
61. 250.58	226. 52.54	139. 2.35	321. 5.01
62. 106.64	227. 72.13	142. 10.37	322. 1.31
63. 192.37	228. 229.74	143. 11.25	328. 2.26
64. 18.00	229. 207.24	147. 28.16	331. 2.26
65. 161.55	230. 18.32	151. 6.04	334. 2.28
66. 285.96	231. 62.67	161. 1.92	335. 6.34
67. 40.58	232. 32.31	170. 12.93	336. 20.33
68. 62.89	233. 181.41	181. 1.57	342. 2.65
69. 103.19	234. 163.93	185. 2.68	345. 5.24
70. 28.16	235. 165.11	189. 4.90	349. 1.89
71. 321.06	236. 247.49	194. 81	358. 1.62
72. 81.87	237. 165.79	206. 5.45	361. 2.48
73. 121.15	238. 427.78	208. 2.48	367. 3.51
74. 17.54	239. 67.28	209. 4.26	370. 15.72
75. 39.86	240. 84.79	216. 14.85	371. 3.01
76. 142.14	241. 124.28	217. 2.74	384. 28.93
77. 67.97	242. 79.87	221. 6.23	388. 17.56
78. 181.99	243. 34.73		
79. 62.90	244. 111.08	З місячних вкладок старо-	го року забезпечення \$ 629.14
80. 113.55	245. 74.44	Разом з місячних вкладок від членів	\$46,951.22
81. 233.71	246. 16.59	Процент від моргеджів	7,105.01
82. 184.10	247. 228.64	Процент від банків	600.00
83. 16.92	248. 91.78	Процент від позичок	664.15
84. 29.39	249. 88.11	Сплати моргеджів	11,724.04
85. 284.94	250. 254.1	Сплати позичок	825.00
86. 335.96	251. 77.94	Рент від реальності	12,574.40
87. 24.54	252. 40.53	Уневажнена дивіденда	9.17
88. 53.00	253. 30.72	Перенесені резерви за переми-	саних членів з старого
89. 427.28	254. 241.92	до нових родів забезп.	402.50
90. 45.94	255. 52.52	Сирітські частини по бл. п.:	401.54
91. 197.83	256. 12.14		
92. 178.79	257. 12.14		
93. 178.79	258. 12.14		
94. 178.79	259. 12.14		
95. 178.79	260. 12.14		
96. 178.79	261. 12.14		
97. 178.79	262. 12.14		
98. 178.79	263. 12.14		
99. 178.79	264. 12.14		
100. 178.79	265. 12.14		

Стан довжний:

Готівка з кінцем серпня 1938	осталася	\$373,065.23
Прихід за вересень		81,747.03
Разом		\$454,812.26
Розхід за вересень		256,544.27
Готівка з кінцем вересня 1938	осталася	\$198,267.99

БІЛАНС.

Стан чинний:

Готівка	\$ 198,267.99
Моргеджі	1,278,077.91
Банки	1,468,367.60
Реальності	1,135,240.06
Позички членам	518,967.47
Друкарня і Книжарня	20,680.32
Разом	\$4,619,601.38

Ціна 2 доларя.

ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

“SVOBODA”

81-83 Grand St., P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1. 8.13	104. 6.30	211. 10.80	305. 3.38
2. 10.80	105. 11.93	212. 1.35	307. 7.0
3. 2.05	106. 9.23	213. 13.50	308. 1.15
4. 1.80	107. 2.30	214. 9.00	309. 1.35
5. 6.08	108. 3.15	215. 12.38	310. 2.50
6. 2.25	109. 6.30	216. 6.98	311. 1.15
7. 16.65	112. 9.45	217. 7.65	312. 4.95
8. 11.48	113. 3.38	218. 8.33	313. 25
9. 10.60	114. 1.60	219. 34.88	314. 33
10. 2.00	115. 7.55	220. 32.20	315. 25
11. 15.65	116. 6.55	221. 1.58	316. 8.33
12. 1.15	117. 1.35	222. 67	317. 2.93
13. 11.02	118. 2.32	223. 2.95	318. 7.87
14. 4.95	120. 7.90	224. 10.70	319. 9.70
15. 90	121. 11.03	225. 11.25	320. 7.70
16. 2.95	122. 2.95	226. 4.48	321. 6.75
17. 9.68	123. 6.58	227. 4.95	322. 1.15
18. 2.40	124. 5.62	228. 5.18	323. 7.90
19. 90	125. 9.75	229. 12.38	324. 3.83
20. 2.40	126. 5.18	230. 7.42	325. 4.19
21. 1.35	127. 7.88	231. 10.57	326. 2.93
22. 2.70	128. 68	232. 17.10	327. 45
23. 70	129. 68	233. 29.25	328. 25
24. 7.88	130. 19.25	234. 1.80	330. 11.70
25. 8.35	132. 4.75	235. 6.95	331. 5.20
26. 7.20	133. 2.25	236. 9.05	332. 6.75
27. 135	134. 4.28	237. 2.48	333. 6.55
28. 20.50	136. 15.08	238. 5.65	334. 10.80
29. 90	137. 10.80	239. 1.57	335. 2.30
30. 1.80	138. 3.15	240. 9.75	336. 9.05
31. 10.15	139. 3.60	241. 4.36	337. 25
32. 7.20	140. 6.10	242. 1.35	338. 16.90
33. 6.55	141. 253.	243. 10.60	339. 5.17
34. 14.2	142. 16.65	244. 7.65	340. 1.35
35. 7.20	143. 5.40	245. 3.35	341. 3.41
36. 4.05	144. 2.50	246. 10.58	342. 6.97
37. 10.80	145. 6.10	247. 3.40	344. 2.68
38. 12.25	146. 4.95	248. 3.48	345. 5.65
39. 45	147. 30.15	249. 5.62	347. 8.35
40. 2.96	148. 5.20	250. 9.23	348. 90
41. 5.40	149. 2.48	251. 55	351. 4.50
42. 12.38	150. 15.10	252. 1.15	352. 4175
43. 45	151. 8.55	253. 90	353. 1.80
44. 3.83	152. 1.15	254. 4.28	354. 45
45. 2.03	154. 1.15	255. 3.38	355. 1.15
46. 1.80	155. 18.25	256. 4.5	

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ ЗА ВЕРЕСЕНЬ 1938 РОКУ

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Куланда Катерина.
В. 2. Воргач Юлія.
В. 3. Бурда Стефанія, Горпенак Микола.
В. 4. Клеп Генрієт, Бойків Я. рослав, Сугена Андрій, Мазур Параскевія.
В. 5. Суліма Марта.
В. 6. Байгуш Марта, Пустельник Розалія, Рудий Марія, Сушак Володимир.
В. 7. Смолий Анна, Смолий Джейн.
В. 8. Колінчук Марія Джейн.
В. 9. Сосновська Анна, Годяк Елісавета, Дмитрішин Михайло.
В. 10. Кочак Петро, Садович Василь.
В. 11. Магун Марія П.
В. 12. Дмитрієв Євгенія.
В. 13. Чуба Стефан, Васильчук Софія, Давид Станіслав, Драгушак Стефан, Захарюк Іван, Машко Анна Онукавич.
В. 14. Пінгя Анна, Коцельник Павло.
В. 15. Кметик Володимир, Білас Мирослав.
В. 16. Тютюник Володимир.
В. 17. Мухода Емілія, Демчук Ярослав.
В. 18. Шмандя Вілам.
В. 19. Гелак Юлія, Фрей Іван, Шелева Анна, Дуткевич Іван.
В. 20. Волосонич Анна, Ядлоуцький Василь, Волосонич Михайло.
В. 21. Чайка Павло.
В. 22. Кобітка Анастасія, Грицак Дорота, Лутчик Анна.
В. 23. Федірко Анна, Брезінська Ольга, Майк Емілія.
В. 24. Тимус Катерина.
В. 25. Хайс Олена, Любка Розалія.
В. 26. Натріч Василь, Дума Іван, Шалавило Вілам, Кузак Ернест, Чепак Михайло, Сірко Іван, Красіцький Григорій.
В. 27. Возімок Анна, Василік Анна.
В. 28. Федик Володимир, Стойко Анна.
В. 29. Кузьма Стефан.
В. 30. Халодіч Павліна.
В. 31. Савердоло Анна.
В. 32. Вайда Параскевія.
В. 33. Горішній Кейд, Горішній Петро.
В. 34. Боженко Емілія, Маршалек Стефан, Сова Ілько, Волос Катерина.
В. 35. Фонданти Тереса.
В. 36. Крупа Іван.
В. 37. Маркович Марія.
В. 38. Ласко Марія.
В. 39. Лабунський Стефан.
В. 40. Федіцький Михайло мол.
В. 41. Лисак Стефан.
В. 42. Мороз Марія, Лось Софія, Гуменюк Павло, Ярема Михайло, Шабат Юлія, Чанький Володимир.
В. 43. Чумер Франка.
В. 44. Лукан Стефан, Катюлька Фіосиф, Гринешко Григорій.
В. 45. Ремез Розалія, Камінська Марія, Амброзія Анна.
В. 46. Буч Марія.
В. 47. Гостинська Марія.
В. 48. Гуменик Василь, Крохмальна Марія, Крохмальна Марія.
В. 49. Безушко Мирон.
В. 50. Мороз Василь.
В. 51. Грабоуєвський Анна, Бодній Тілія, Степко Констанція, Томасюк Фіосиф, Котівч Андрій, Скаульська Марія, Балко Анна.
В. 52. Мігаль Вілам.
В. 53. Курій Данило І.
В. 54. Машука Григорій.
В. 55. Федоренко Омелян, Озасюк Станіслав, Троян Вілам, Войко Вілам, Чиж Анна, Паславський Стефан, Григораш Біл, Мартинюк Лео, Григораш Михайло, Паславський Фіосиф, Паславська Марія, Гузар Євгенія, Оласюк Марія, Сокирка Олена.
В. 56. Бабіч Григорій, Дзидиришій Стефан, Зайц Марія, Драбик Володимир.
В. 57. Веречук Стелла, Небрович Володимир.
В. 58. Мигальчик Павло.
В. 59. Тенетло Семен.
В. 60. Мороз Андрій, Кіларовська Анна, Харамбура Іван, Коваль Олександр, Тиминич Іван, Гамалік Михайло І.
В. 61. Вархолок Михайло.
В. 62. Зельсько Ольга.
В. 63. Бінашевський Павло, Береза Володимир.
В. 64. Бучовський Стефан, Дорошенко Ольга, Мудровський Стефан, Новак Юлія, Труш Вілам.
В. 65. Іванків Стефан, Мацюк Василь, Пилипів Стефан, Савка Анна, Шиян Дмитро, Леськів Володимир, Лесюк Євгенія.
В. 66. Гарасимів Василь, Гнатішак Ольга.
В. 67. Пандрак Олена.
В. 68. Мендас Стелла.
В. 69. Стевія Анна, Стевія Іван, Шпір Олена, Курція Григорій, Матис Софія.
В. 70. Нечпор Михайло, Волошинський Емілія, Гумечук Катерина, Кішас Елісавета, Сегін Ольга.
В. 71. Швейц Василь.
В. 72. Пік Анастасія.
В. 73. Ребро Катерина, Сорохман Катерина, Білш Мирон.
В. 74. Теслюк Павло.
В. 75. Баран Павліна, Ярмола Володимир, Лейчук Іван, Пігура Параскевія, Світницький Петро.
В. 76. Піліш Марія, Біла Олена, Баладінт Олена.
В. 77. Головатий Іван.
В. 78. Танасишин Теодор.
В. 79. Геніє Вернер, Геніє Анна, Дмитріш Михайло, Молодеш Фіосиф, Бойко Вілам, Бойко Михайло, Бойко Петро, Дмитріш Софія, Сломінська Ольга, Сіорак Стефан, Молодеш Василь, Молодеш Розалія.
В. 80. Керілюк Марія, Андрусевич Марія, Ковальська Бєрта.
В. 81. Курій Наомій І., Курій Вілам І.
В. 82. Медзак Андрій, Семенюк Василь.
В. 83. Луговий Михайло, Камінський Михайло.
В. 84. Мирон Анна, Хліпавко Стефан.
В. 85. Опар Марія, Гринько Іван, Коник Михайло, Конілак Іван.
В. 86. Хромая Андрій.
В. 87. Скоратко Ольга.
В. 88. Лема Микола, Галушка Олександр, Чарницький Михайло.
В. 89. Лялюк Олександр, Левіцька Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Гогош Петро, Раповий Володимир, Шаронь Олександр, Терещук Юрій, Рапала Анастасія, Рапавий Фіосиф.
В. 2. Пелех Іван, Пелех Анна.
В. 3. Хвалюк Фея, Хвалюк Семен.
В. 4. Білоус Атанасій, Семен Анна, Семен Микола, Стефанська Павліна, Чепко Анастасія, Стефанський Пилип.
В. 5. Шпак Анна.
В. 6. Пінгя Ольга.
В. 7. Майкович Анна 2, Корстантій Іван, Майкович Олександр, Скриновська Анна, Скриновський Іван.
В. 8. Сліш Юлія.
В. 9. Гасюк Татяна.
В. 10. Уршак Анна.
В. 11. Крещук Олександр.
В. 12. Натріч Марія, Нагорняк Іван.
В. 13. Ваврашко Франко, Ваврашко Цецеля, Бончак Андрій, Цецеля Андрій, Фіак Яків, Клепчук Михайло, Машко Михайло, Стерник Іван, Шайняк Михайло, Варшак Олександр.
В. 14. Миско Марія.
В. 15. Процько Марія, Дран Фред Теодор.
В. 16. Губіцький Петро.
В. 17. Дрезна Василь, Дрезна Григорій, Кохановська Олена, Кохановський Фіосиф Геронім, Кохановська Фіосифа, Кохановський Фіосиф.
В. 18. Гороніцький Яко, Гороніцький Франка, Гороніцький Мирослав.
В. 19. Степчук Петро, Тиміш Лікерія, Тиміш Ольга, Вікс Марія, Сірко Теодор.
В. 20. Іванів Магда.
В. 21. Лазорішій Лука.
В. 22. Микхаліш Микола.
В. 23. Крохмальний Омелян.
В. 24. Грінч Петро.
В. 25. Вічмичин Іван.
В. 26. Машека Іван.
В. 27. Кобелюк Юстин.
В. 28. Скоренький Ваврик.
В. 29. Ратич Василь.
В. 30. Галазій Микола.
В. 31. Бранка Ксенія.
В. 32. Угрин Микола, Дубіцький Франко, Тхорик Василь.
В. 33. Шабан Григорій, Янів Марія.
В. 34. Гліва Анастасія.
В. 35. Батько Стефан, Батько Анна.
В. 36. Чарій Анна.
В. 37. Лазука Михайло.
В. 38. Василішин Петро, Любінська Ірина, Шилих Олександр, Головатий Петро.
В. 39. Левка Михайло.
В. 40. Маша Анна.
В. 41. Липка Михайло, Липка Олена.
В. 42. Карнаух Онисим, Карнаух Анна.
В. 43. Шмокалюк Магдалина.
В. 44. Федорчак Софія.
В. 45. Бойка Анна, Бойка Ева, Бойка Павло, Мінчак Кость, Мінчак Марія, Загібайло Іван.
В. 46. Попович Микола, Попович Пеліягін, Рудий Тересон.
В. 47. Чухрей Іван.
В. 48. Біндас Станіслав.
В. 49. Голубко Марія.
В. 50. Шулак Юстіна.
В. 51. Курман Михайло.
В. 52. Іванішин Андрій о. 2.
В. 53. Пасканик Микола.
В. 54. Профета Володимир.
В. 55. Бендерський Михайло.
В. 56. Вороніж Меланія.
В. 57. Фіал Антія.

ЧЛЕНИ ПЕРЕНЕСЕНІ ЗІ СТАРОГО ДО НОВОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В. 28. — 1 член.
В. 104. Ватраль Михайло.
В. 293. Ласковецький Іван.
В. 359. Сута Яків.
В. 136. Вівник Іван, Вівник Чарас.
В. 141. Шепітка Варвара.
В. 144. Бобола Олена Марія.
В. 146. Малеско Анна.
В. 147. Сарачан Іван.
В. 149. Конечевич Стефан.
В. 152. Гладкий Ольга.
В. 154. Білія Ева.
В. 157. Колона Антія.
В. 161. Бахур Фіосиф, Іляшат-Анна, Іляшат Олена.
В. 163. Рапоко Михайло, Рапоко Іван.
В. 165. Пуцловський Стелла В.
В. 168. Котан Михайло.
В. 170. Рош Рудольф.
В. 171. Вагнер Станіслав, Шамоні Анна, Шамоні Анна.
В. 175. Григораш Микола, Григораш Сейдія, Олійник Микола Т., Паславська Фіосифа, Паславський Михайло, Радельський Петро, Вазек Олександр.
В. 176. Хруш Петро, Бруць Михайло, Бруць Петро, Гинько Григорій.
В. 180. Кухар Розалія Анна, Кухар Стефан.
В. 203. Геніє Стефан, Гумен Євген, Луцишин Фіосиф А., Крассіцький Іван.
В. 210. Дзюма Едвард.
В. 214. Новоселій Станіслав.
В. 217. Личин Василь, Пелекан Марія.
В. 218. Недоступ Михайло, Недоступ Адам.
В. 219. Фейшак Андрій, Кулик Михайло.
В. 229. Хаберник Франко, Шурей Стефан, Шурей Катерина, Мінк Іван, Езак Григорій, Езак Елісавета, Савкулич Михайло, Процик Іван.
В. 238. Боднар Олена.
В. 243. Бінаш Владислав.
В. 247. Оборішко Іван.
В. 260. Княжик Анна.
В. 270. Дума Петро, Тіаю Юрій Григорій.
В. 271. Васювич Марія, Васювич Михайло.
В. 274. Гула Михайло.
В. 275. Добровольський Іван.
В. 278. Констанінович Володимир, Саві Стефан, Саві Марія.
В. 280. Бернович Дзійн, Бернович Михайло.
В. 281. Іваніло Василь, Марш Григорій.
В. 288. Тульба Павло, Тульба Ева.
В. 292. Салович Юрій.
В. 300. Клепак Настуля.
В. 304. Верейський Семен, Верейська Марія.
В. 316. Іваніш Анна.
В. 324. Абрамчук Онуфрій.
В. 330. Аналішій Юлія.
В. 334. Дмитрій Марія.
В. 335. Ярема Андрій.
В. 341. Калудіцький Роман.
В. 358. Жук Анна.
В. 361. Мисків Петро П., Вовк Василь, Лалчак Тесія.
В. 365. Горват Марія, Горват Тесія, Камінська Магдалина, Камінський Микола, Кашицький Іван, Малик Анна, Малик Стефан.
В. 370. Рошко Михайло.
В. 379. Харіш Марія, Харіш Стефан, Орам Катерина.
В. 385. Шерба Андрій.
В. 389. Котик Олена.
В. 390. Ковальський Іван.
В. 393. Омельчук Сергій.
В. 395. Жілінький Євген.
В. 400. Чвалга Франко.

ЧЛЕНИ ВІДІШОВШІ ДО ІНШИХ КЛАС:

В. 104. Ватраль Михайло.
В. 293. Ласковецький Іван.
В. 359. Сута Яків.
В. 136. Вівник Іван, Вівник Чарас.
В. 141. Шепітка Варвара.
В. 144. Бобола Олена Марія.
В. 146. Малеско Анна.
В. 147. Сарачан Іван.
В. 149. Конечевич Стефан.
В. 152. Гладкий Ольга.
В. 154. Білія Ева.
В. 157. Колона Антія.
В. 161. Бахур Фіосиф, Іляшат-Анна, Іляшат Олена.
В. 163. Рапоко Михайло, Рапоко Іван.
В. 165. Пуцловський Стелла В.
В. 168. Котан Михайло.
В. 170. Рош Рудольф.
В. 171. Вагнер Станіслав, Шамоні Анна, Шамоні Анна.
В. 175. Григораш Микола, Григораш Сейдія, Олійник Микола Т., Паславська Фіосифа, Паславський Михайло, Радельський Петро, Вазек Олександр.
В. 176. Хруш Петро, Бруць Михайло, Бруць Петро, Гинько Григорій.
В. 180. Кухар Розалія Анна, Кухар Стефан.
В. 203. Геніє Стефан, Гумен Євген, Луцишин Фіосиф А., Крассіцький Іван.
В. 210. Дзюма Едвард.
В. 214. Новоселій Станіслав.
В. 217. Личин Василь, Пелекан Марія.
В. 218. Недоступ Михайло, Недоступ Адам.
В. 219. Фейшак Андрій, Кулик Михайло.
В. 229. Хаберник Франко, Шурей Стефан, Шурей Катерина, Мінк Іван, Езак Григорій, Езак Елісавета, Савкулич Михайло, Процик Іван.
В. 238. Боднар Олена.
В. 243. Бінаш Владислав.
В. 247. Оборішко Іван.
В. 260. Княжик Анна.
В. 270. Дума Петро, Тіаю Юрій Григорій.
В. 271. Васювич Марія, Васювич Михайло.
В. 274. Гула Михайло.
В. 275. Добровольський Іван.
В. 278. Констанінович Володимир, Саві Стефан, Саві Марія.
В. 280. Бернович Дзійн, Бернович Михайло.
В. 281. Іваніло Василь, Марш Григорій.
В. 288. Тульба Павло, Тульба Ева.
В. 292. Салович Юрій.
В. 300. Клепак Настуля.
В. 304. Верейський Семен, Верейська Марія.
В. 316. Іваніш Анна.
В. 324. Абрамчук Онуфрій.
В. 330. Аналішій Юлія.
В. 334. Дмитрій Марія.
В. 335. Ярема Андрій.
В. 341. Калудіцький Роман.
В. 358. Жук Анна.
В. 361. Мисків Петро П., Вовк Василь, Лалчак Тесія.
В. 365. Горват Марія, Горват Тесія, Камінська Магдалина, Камінський Микола, Кашицький Іван, Малик Анна, Малик Стефан.
В. 370. Рошко Михайло.
В. 379. Харіш Марія, Харіш Стефан, Орам Катерина.
В. 385. Шерба Андрій.
В. 389. Котик Олена.
В. 390. Ковальський Іван.
В. 393. Омельчук Сергій.
В. 395. Жілінький Євген.
В. 400. Чвалга Франко.

ЧЛЕНИ ВІДІШОВШІ ДО ІНШИХ КЛАС:

В. 104. Ватраль Михайло.
В. 293. Ласковецький Іван.
В. 359. Сута Яків.
В. 136. Вівник Іван, Вівник Чарас.
В. 141. Шепітка Варвара.
В. 144. Бобола Олена Марія.
В. 146. Малеско Анна.
В. 147. Сарачан Іван.
В. 149. Конечевич Стефан.
В. 152. Гладкий Ольга.
В. 154. Білія Ева.
В. 157. Колона Антія.
В. 161. Бахур Фіосиф, Іляшат-Анна, Іляшат Олена.
В. 163. Рапоко Михайло, Рапоко Іван.
В. 165. Пуцловський Стелла В.
В. 168. Котан Михайло.
В. 170. Рош Рудольф.
В. 171. Вагнер Станіслав, Шамоні Анна, Шамоні Анна.
В. 175. Григораш Микола, Григораш Сейдія, Олійник Микола Т., Паславська Фіосифа, Паславський Михайло, Радельський Петро, Вазек Олександр.
В. 176. Хруш Петро, Бруць Михайло, Бруць Петро, Гинько Григорій.
В. 180. Кухар Розалія Анна, Кухар Стефан.
В. 203. Геніє Стефан, Гумен Євген, Луцишин Фіосиф А., Крассіцький Іван.
В. 210. Дзюма Едвард.
В. 214. Новоселій Станіслав.
В. 217. Личин Василь, Пелекан Марія.
В. 218. Недоступ Михайло, Недоступ Адам.
В. 219. Фейшак Андрій, Кулик Михайло.
В. 229. Хаберник Франко, Шурей Стефан, Шурей Катерина, Мінк Іван, Езак Григорій, Езак Елісавета, Савкулич Михайло, Процик Іван.
В. 238. Боднар Олена.
В. 243. Бінаш Владислав.
В. 247. Оборішко Іван.
В. 260. Княжик Анна.
В. 270. Дума Петро, Тіаю Юрій Григорій.
В. 271. Васювич Марія, Васювич Михайло.
В. 274. Гула Михайло.
В. 275. Добровольський Іван.
В. 278. Констанінович Володимир, Саві Стефан, Саві Марія.
В. 280. Бернович Дзійн, Бернович Михайло.
В. 281. Іваніло Василь, Марш Григорій.
В. 288. Тульба Павло, Тульба Ева.
В. 292. Салович Юрій.
В. 300. Клепак Настуля.
В. 304. Верейський Семен, Верейська Марія.
В. 316. Іваніш Анна.
В. 324. Абрамчук Онуфрій.
В. 330. Аналішій Юлія.
В. 334. Дмитрій Марія.
В. 335. Ярема Андрій.
В. 341. Калудіцький Роман.
В. 358. Жук Анна.
В. 361. Мисків Петро П., Вовк Василь, Лалчак Тесія.
В. 365. Горват Марія, Горват Тесія, Камінська Магдалина, Камінський Микола, Кашицький Іван, Малик Анна, Малик Стефан.
В. 370. Рошко Михайло.
В. 379. Харіш Марія, Харіш Стефан, Орам Катерина.
В. 385. Шерба Андрій.
В. 389. Котик Олена.
В. 390. Ковальський Іван.
В. 393. Омельчук Сергій.
В. 395. Жілінький Євген.
В. 400. Чвалга Франко.

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ:

В класі W-500 на \$ 500 1,709
В класі W-1000 на \$ 1000 2,429
В класі W-1500 на \$ 1500 10
В класі W-2000 на \$ 2000 6
В класі W-3000 на \$ 3000 1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ:

В класі T-100 на \$ 100 6
В класі T-250 на \$ 250 228
В класі T-500 на \$ 500 4,133
В класі T-750 на \$ 750 617
В класі T-1000 на \$ 1000 9,199
В класі T-1500 на \$ 1500 213
В класі T-2000 на \$ 2000 57

Разом 23,416

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ:

В класі T-100 на \$ 100 6
В класі T-250 на \$ 250 228
В класі T-500 на \$ 500 4,133
В класі T-750 на \$ 750 617
В класі T-1000 на \$ 1000 9,199
В класі T-1500 на \$ 1500 213
В класі T-2000 на \$ 2000 57

Разом 23,416

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ:

В класі T-100 на \$ 100 6
В класі T-250 на \$ 250 228
В класі T-500 на \$ 500 4,133
В класі T-750 на \$ 750 617
В класі T-1000 на \$ 1000 9,199
В класі T-1500 на \$ 1500 213
В класі T-2000 на \$ 2000 57

Разом 23,416

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ:

В. 271. Васович Катерина.
В. 275. Добровольський Петро, Добровольська Ольга, Добровольська Геня.
В. 280. Бернович Джеймс Михайло, Бернович Дона Рей.
В. 291. Кушнір Юлія, Кушнір Стефан, Кублік Глорія Н., Бобко Едвард, Гай Марія А.
В. 361. Мисків Марія.
В. 365. Камінська Марія, Малик Федор, Малик Анна.
В. 370. Вітенко Анна, Вітенко Семен, Вітенко Ольга.
В. 383. Кіас Марія.
В. 386. Шерба Іван, Шерба Павло, Шерба Ірина.
В. 390. Хуїняк Марта.
В. 394. Забродська Зеновія, Забродський Ярослав, Ячєвський Джеймс, Ячєвська Франка.
В. 400. Чвалга Ігнатій, Чвалга Вікторія Е., Чвалга Фіосифа, Чвалга Франко.

ДІТИ ВІДІШОВШІ ДО ІНШИХ КЛАС:

В. 204. Гутак Яків 3.
В. 248. Коваль Павло, Коваль Михайло.

ДІТИ ВІДІШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ ГОТІВКИ:

В. 43. Коваль Тома.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком вересня 1938 р. було в У. Н. Союзі дітей членів 8,190.
В місяці вересні 1938 р. прийнято нових 76
В місяці вересні 1938 р. прийнято до старших членів УНС 29
В місяці вересні 1938 р. прийнято з переступними листами 8
В місяці вересні 1938 р. прийнято з інших клас 5

Разом 8,308

В місяці вересні 1938 р. суспендовано 90
В місяці вересні 1938 р. відійшли з переступними листами 6
В місяці вересні 1938 р. відійшли до старших членів УНС 114
В місяці вересні 1938 р. відійшли до інших клас 3
В місяці вересні 1938 р. відійшли зі зворотом в готівку 1

Разом 214

З кінцем вересня 1938 р. в У. Н. С. було дітей членів 8,094

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛАС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В класі 1-ий за 25 ц. місячної вкладки 5,563
В класі 2-ий за 50 ц. місячної вкладки 1,752
В класі 3-ий за 50 ц. місячної вкладки 779

Разом 8,094

З кінцем вересня 1938 р. в У. Н. С. було всіх обезпечених 31,510

УВАГА:

яку кожний відділовий урядник і член У. Н. Союзу повинен прочитати відповідно до неї застосувати.

Ті повнолітні члени та члени молодечого департаменту, що тут прошені в рекордному звіті за вересень 1938 р. суспендованими, можуть бути прийняті наново в члени У. Н. Союзу, якщо згодяться до секретарів своїх відділів і заплатять за час суспензії закладки, як це постановляє статут організації; інакше вони будуть позбавлені всіх членських прав, заповом і привілеїв, з винятком тих прав, які є застережені грамотою і статуту. Тесме відноситься також до тих членів, які апропаж вересня 1938 р. взяли переступні листи й ще досі не оголосили з ними до інших повноправних відділів У. Н. Союзу.

Д. Галічч, гол. рек. секретар.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЧАР ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ?

Є люди, що засмакувавши його, заснути не можуть, не почитавши такого оповідання.

Між любителями детективних оповідань є такі люди, як пок. президент Вилсон, пок. прем'єр Клеменсо, бувший прем'єр Лойд Джордж, президент Френклін Рузвельт. Хоча життя не відмовило цим людям прецікавих подій, вони все таки захоплювалися, згл. захоплюються, оповіданнями про те, як злочинцев вишукує найхитріших способів, щоб виконати злочин безкарно, а детектив старається впасти на слід цієї хитрої штучки.

Захоплення детективними оповіданнями походить звідти, що втікаючому одна дорога, а гонцеві десять.

Накладом „Бібліотеки для всіх” у Львові

вийшла

СЕРІЯ ДЕТЕКТИВНИХ ОПОВІДАНЬ

найбільшого автора детективних оповідань, відомого англійського письменника Конана Дойля:

1. Душогубство в Абей Грендж.
2. Пестра стіжка.
3. Захований клейнод.
4. Чоловік з близною.
5. Відтятий палець.
6. Шість Наполеонів.
7. Танцюючі фігурки.

Кожна книжечка цієї серії становить собою цілість. Кожна книжечка видана в такім вигіднім форматі, що її можете взяти з собою в кишеню блузки й читати по дорозі.

Серія з 7 книжечок всього 70 центів!

Замовляйте в книгарні „Свобода”

“SVOBODA,”
83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ НАПЕРЕДОДНІ ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ В ДВОХ ТОМАХ

Написав
Остан П. Білозерський.

ЦІНА \$1.00.

в Книгарні „Свобода”
“SVOBODA,”
81-83 Grand Street,
або P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ!

ЗАМОВЛЯЙТЕ СЬОГОДНІ!

Берім біду за роги, велика збірка веселих сценек, пісень-куплетів, розмов та одноособових і збірних самогвірок, на веселій вечір 45 ц.

Вигадливий бурсак, комедійка для молоді в 2-ох діях, з часів Хмельниччини (2 жінчини, 4 мужчин, дівчата, хлопці) 25 ц.

Село на сцені, збірка монологів, діалогів, співів і представлення, які надаються для влаштування; ревії, вечірніці, товариські зібрання тощо 30 ц.

Ой три шляхи широкі, драма з сучасного життя в 4-ох діях, 8 муж., 5. жен. 30 ц.

Садок вишневий коло хати, песа на одну дію, на підставі молодечого життя Тараса Шевченка. 2 муж., 1 жінка, 6 дітей 25 ц.

Інцензації вибраних творів Тараса Шевченка з 15 об'язками, укладу сцени та 6 піснями в нотах 40 ц.

Козачки, песа на 4 дії, (10 мужчин, 3 жінчин, гурт) 30 ц.

Козачкий рік, песа на 3 дії в 5 відслухах, 5 муж., 4. жен. 30 ц.

Кінь наш, історична драма на 5 дій з часу боїв українського війська з більшовиками, 8 муж., 2. жен. 30 ц.

Інституція, інцензація на 6 картин з оповідання Марка Вовчка. 10. жен., 2 муж. 35 ц.

Слава Кобзареві, сценічна картина, присвячена пам'яті Тараса Шевченка, з додатком 7 пісень на Свято Шевченка, 25 ц.

На кредит і на С. О. D. не виснаємо. Замовлення висилайте на адресу:

“SVOBODA”
P. O. Box 346
Jersey City, N. J.

3 ДНЯ

ПОЛЯКИ ДІСТАНУТЬ ЗА ЦЕ КОЛИСЬ НАЛЕЖНУ ЗАПЛАТУ.

Міжнародні події в Європі в останніх тижнях розвинулись так, що маленький клатик української землі, Закарпатська Україна, готов здобути собі право на самостійне національне життя. Радісна це хвиля і кожний чесний українець з глибокої душі засилає бажання нашим братам закарпатцям повного успіху. Також за своєю спроможністю старається чимнебудь їм допомогти.

Та ми бачимо, що на перешкоді до самостійного життя навіть тої малої частинки української землі є ніхто інший, тільки жорстока, ненаситна Польща. Та сама жорстока Польща, яка двацять літ тому збрала ласки в сильних державах і, скулившись в десять погубелей та скривившись по дебрачому, старалась викликати в сильних державах милосердя. „Дивіть, яка я бідна, придалена! Поможіть мені відізнати мою самостійність“, збрала Польща. І милосердя сильних держав і допомогли їй відізнати самостійність.

А ТЕПЕР?

Та як тільки та ненаситна потвора набрала сили, давай до скаженого люття давити інших. в першій мірі українців. А нині, коли нещасному й вікам прибитому Закарпаттю починає присвічувати у вікно сонце, — дивіть: жорстокий ненаситний польський „смок“ старається перешкодити тому і хоче силою прилучити те нещасне Закарпаття назад до його віковичного, теж жорстокого ворога, Мадярщини.

Ненажерна Польща зчиняла вереск на цілий світ за своїми тешинськими поляками, яких начисляють самі поляки лише 80,000. А в той сам час відмовляє всякого права 700,000 закарпатських українців і старається силою віддати їх іншому катові в руки. Польща відмовляє закарпатським українцям права навіть на голосування, бо ануж вони будуть голосувати проти Мадярщини. А урядова „Газета Польща“ про Закарпаття пише, що „той нарід у переважуючій більшості не дозрів іще до висказування своєї правдивої свідомої волі. Вислід плебісциту на тім терені буде залежати від багатьох річей: від того, хто ним буде керувати, хто кине більш демагогічні гасла, які, хто кине на це більше грошей. Тому плебісцит буде тільки пустою формальністю, яка не дасть правдивого образу“. Супроти цього, заключає та польська урядова газета, треба віддати Закарпаття Мадярщині без плебісциту.

ЧОМУ ЦЬОГО ХОЧЕ ПОЛЬЩА?

Вкупі з тим польська преса настільки цинічна, що не схиляється з причинами, чому Польща хоче віддати Закарпаття мадярам. Вона про те говорить, що боїться, що на їїм вільний клатик української землі готові українці виклекувати різногранні українські національні цінності, які будуть проміювати не лише на само Закарпаття, але й на всі українські землі. А Польща знає, що вона має чимало накраденого українського майна. Вона має поверх сім мільонів українців, яких давить гірш від колишніх татар.

Отож, щоб не лишити ні найменшого клатика української вільної землі, Польща так побивається, щоб Закарпаття віддати мадярам. А під мадярами всякий розвиток українського життя буде таксамо здавлений, як і під Польщею. Ось нащо їм потрібно „спільних границь“.

НАУЧКА ДЛЯ ГРУПИ У. Н. Р.

Серед українців, головню серед виходців з Великої України, знаходиться така група, що зветься „Уряд Української Народної Республіки“, чи коротко „У. Н. Р.“ Головою тої групи є Андрій Лівчицький. Дехто говорить, що в тій групі попри звичайних „жолубяків“ є також і чесні люди, але вони помилково вірять, що Польща таки колись допоможе українцям відізнати їхню державу. Та група думає, що ні один великий нарід не відізнає усіх своїх земель нараз, тому й українці не повинні до того змагати. Правда, Польща гнобить західні землі, але у відношенні до Великої України вона ставиться прихильно і колись таки допоможе їй висвободитися — кажуть уєнерівці.

Зрозуміло, що така політика є помилкова. Навіть гірше: вона крайню нерозумна. Бо коли зараз по війні міг іще дехто дуритися „приятельством“ Польщі, то тепер, по довгих роках тяжкого досвіду, лиш несовісна людина ще може дурити себе надіями на поміч Польщі. Коли Польща боїться малою Закарпаття, з пів мільоном українських мешканців, то який страх вона мусить мати деєр 35 мільонами українців, що живуть у Великій Україні!

Час тій групі У. Н. Р. прозріти і зрозуміти, що Польща ніколи не була українським приятелем і ніколи не буде. Вона, поруч з Москвою, є нашим найстрашнішим ворогом, якого нам треба всіма силами поборювати. Поляки це нарід жорстокий, залханний, немилосерний. Він має „морес“ тільки перед силою. Ми мусимо показати йому ту силу.

ІСТОРИЧНІ РОМАНИ

З УКРАЇНСЬКОЇ БУВАЛЬЩИНИ.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ: ПОБАРАТИМІ. Це перша частина повісті САГАЯДАЧНИЙ, котру автор написав в трьох томах. Українські критики й історики намовили цього відомого автора історичних повістей написати повість з життя славного українського гетьмана, що походив з тої самої української малоземельної шляхти Самбірщини, з котрої походив і автор. Через війну авторіві нащадки написати лише першу частину, мізерної трійки під наг. ПОБАРАТИМІ. Ця частина прещкає тим, як автор узяв собі кар'єру Сагайдачного до приходу на Запорозьку Січ. Сторін 231. \$.85

ЕВГЕН ГРЕБІНКА: ЧАЙКОВСЬКИЙ. Хоча ця повість була написана ще в 1843. році, вона ще є й нині улюбленою книжкою багатьох українських читачів, бо в ній автор, добрий знавець української старовини, малює прещкає життя козацької України в середині 16. століття, Січ, запорозькі зимовики, степовий побут, охорону границь Гетьманщини, тощо. На тілі козацьчини малює цікавих людей з сильними пристрастями, котрих безкрайна вірність у любові й ненависті заганає в предивні пригоди й лачні ситуації. Це видання має передмову й гарну вінету на обгортці й ілюстрації, виконані арт. Петром Холодним. Сторін 143. \$.90

ІВАН ФІЛИПЧАК: ЗА СЯН. Історичне оповідання з кінця 10. і початку 11. віку, на тілі землі й народу лемківського. Сторін 147. \$.40

КЛИМ ПОЛІШУК: ГУЛЯЯПІЛЬНИЙ „БАТЬКО“. Це історичний роман новочасного українського письменника з останньої революції в Україні. Героєм повісті є ніхто інший, як відомий отаман „Батько“ Махно. Автор малює, як це родиться, ділає й гине ця цікава історична поява в українським народі, отаманія, яку автор влучно називає саваніною силою. Роман у двох частях (з портретом автора). Сторін 327. В оправі \$.95

В. ДЕЖЕЛІЧ. СОФІЮ ВИБРАВ. З хорватської мови переклав Михайло Фірак. Повість малює життя в славних містах Солуні, другій столиці Східного Римського Царства в 9. столітті, коли звідти вийшли св. Кирило й Методій на нахрнення словян на християнство. Сторін 231. В оправі \$1.00

ДАНИЛО МОРДОВЕЦЬ: ГЕТЬМАН МАЗЕПА. Цю повість з трагічної епохи великої боротьби гетьмана Мазепи проти лютого царя Петра Першого написав відомий український романіст першочо по московськи. На українську мову переклав Богдан Мир Супрунівський. Сторін 464. В оправі \$1.00

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ГЕРКІМЕР, Н. И.

Віче в справі Закарпаття. Заходами злучених товариств у Геркімері 5-го жовтня, ц. р. відбулися загальні збори українців у Геркімері, на котрих ухвалено запротестувати проти гноблення закарпатських українців чеською владою на проти прилучування Закарпаття до Мадярщини, домаганням плебісциту і незалежності для Закарпатської України. Збори відбулися в Укр. Нар. Домі. Проводив зборами п. Іван Луцишин. Реферував і відчитав резолюції о. Іван Шнурер.

Протест переслано телеграфічно до урядів Злучених Держав, Англії, Франції, Німеччини й Італії.

Віче проти ляхського терору.

Дня 9-го жовтня ц. р. відбулося в Укр. Нар. Домі віче, на яким ухвалено резолюції протесту проти ляхського терору на українських землях, а особливо проти нищення укр. прав. церков на Холмщині й Підляшші. Проводив вічем п. Демян Мерена. Говорив о. Іван Шнурер.

Резолюції, які підписали урядники п'ятох товариств при публічному нотарі, переслано до урядів Злучених Держав, Англії, Франції, Німеччини й Італії.

Американська місцева преса помістила про ці протести прихильні новинки.

— Чи вірите в мандрівку душ?

— Так. Я, приміром, був колись ослон.

— Коли то було?

— А тоді, коли я вам позичив 100 доларів.

“ВЕЛИКА БЕРТА”

В журналі „Revue Belge“ поміщені цікаві і невідомі досі подробиці про німецьку важку гармату, звану „Великою Бертою“, яка підчас світової війни обстрілювала Париж.

„Велика Берта“ — це продукт фабрики Круп. Всі математичні обчислення підчас конструції тієї гармати відбувалися у великій тайні. Колиж устійнено, що Круп зможе відлити сталь, яка витримає тиснення 3,500 кг. на квадратний сантиметр, повідомлено про проект Людендорфа.

Першу гармату викінчено при кінці 1917 року. Її дуло було довге 112 стій і висувалось понад вершки найвищих дерев, між якими гармату укрили.

Віддал між місцем, де стояла „Велика Берта“, і Парижем було 75 миль. Коли все було приготоване, хтось зацікавився тим, як слідкуватиметься за цільністю стрільня „Берти“. Рішено здатися в тому випадку на паризьку пресу, яка, певне, повідомить про бомбардування і про те, де впали стрільня.

Другою, дуже важною справою було те, щоб унеможливити французьким артилеристам віднайти по вистрілі становище „Берти“. Тому рішено, що в момент вистрілу „Берти“ німецька тяжка артилерія теж зачне водночас стріляти.

Перший вистріл з „Берти“ відбувся 23. березня 1918 р. В год. 7:15 рано страшливий гук потряс всею околицею. Кожний новий вистріл настував що 15 минут. День був замрячений, але як тільки випогодилося, появилися французькі балони, з яких обсерватори старалися віднайти становище нової невідомої гармати.

Бомбардування припинено й обслуга „Великої Берти“ стала нетерпляче ждати на вістки з генерального штабу, який повинен був довідатися з французьких газет про результати.

Наступного дня повідомлено, що стрільня впала на передмістя Парижа. Цілий відділ, що обслуговував гармату, зібрався в землянці команданта, де були подані чарки з шампаном. Але ледви присутні крикнули „ура“, як біля самої землянки розірвалося тяжке французьке стрільно. За минуту впало друге ще ближче. Не було сумніву, що французи вкрили місце, звідки стріляла „Велика Берта“. Цей факт сильно охолодив запал і радість німців.

В тому часі відбувався останній більший німецький наступ під проводом Людендорфа й артилеристи стали приготуватися до того, щоби перетягнути „Берту“ в околиці Ама, звідкіля легше можна було обстрілювати Париж. За кілька днів дійсно прийшов того роду наказ і знову почато бомбардування Парижа „Великою Бертою“.

Але в середині літа ситуація на французьким фронті так погіршилася для німців, що треба було думати про те, яким чином забрати „Берту“, що стояла тоді у Шато Тієрі. Кілька днів пізніше прийшов наказ відвести „Велику Берту“ в заїлля ні-

мецької армії. Виконати цей наказ було досить важко, бо до розпоряджості був тільки один шлях, завалений відступаючою армією.

„Берту“ врятовано, але годі було навіть думати про те, щоб можна було з неї стріляти. Фронт тріщав на цілій довжині і ніхто не міг сказати, як виглядатиме ситуація завтра. Тому рішено відвезти „Берту“ до Німеччини і, лишивши її там, ждати кращих днів. Але вони вже ніколи не прийшли. „Велика Берта“ певне опинилася в руках французів, як би її німці не знищили. Вони розібрали ще своєчасно всі її складові частини і відіслали до фабрики Круп, де їх негайно перетоплено.

Хто на малім пристає — той вкінці не має нічого.

Письменні можуть женитися з матримоніальною оголошення — анальфабети лише з любови.

Щасливе подружжя е те, де одна половина хроче, а друга не чує.

В ерш о к відпорности: сидіти на шпильках і пчихати.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЄВАНГЕЛЬСЬКА ЦЕРКВА СОШЕСТВІЯ СВ. ДУХА на 7-мй вулиці, на розі 3-тої Єврей в Нью Йорку подає до відома всім громадянам міста Нью Йорку та околиці, що МІСІЯНИ БОГОСЛУЖЕННЯ котрі були в них зачалися в неділю, 9-го жовтня, будуть продовжуватися аж до 23-го жовтня 1938. Богослуження в неділю в годінні 10-тиї рано і в 7-мй вечором, а в будні дні в годінні 7:30 вечором. Головну участь в проповідях візьме проповідник з Скрентону, Па. С. Матвійчук. Просьба усіх, без ріжнці народности та віросповідання, прийти та послухати слова Божого, хору та церковну оркестру.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У п'ятницю, 14. жовтня 1938 р., помер по тяжкій недугі в Елизабет, Н. Дж., член тов. Запорозька Січ, в.д. 234 У. Н. Союзу, СТЕПАН ФУРАС.

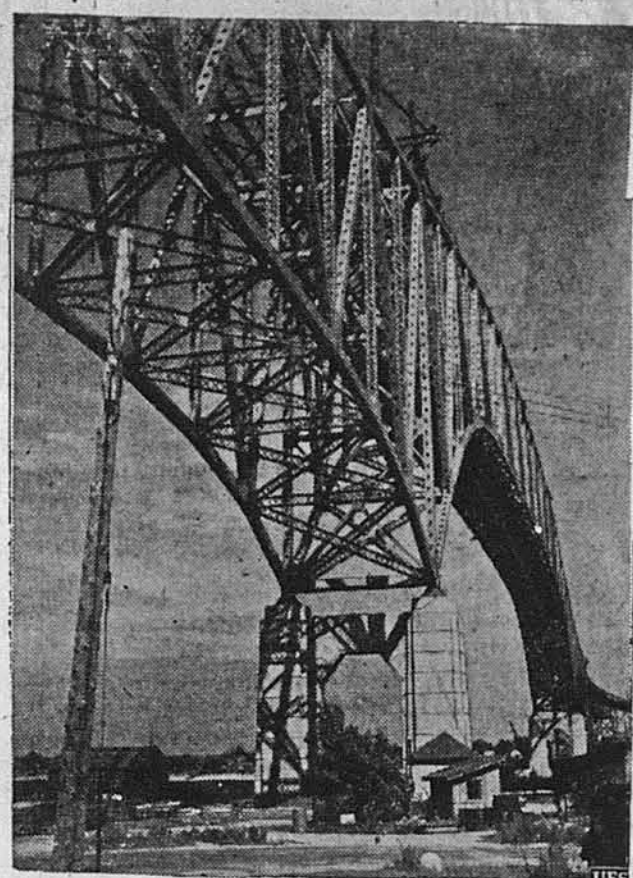
Покойник родився в селі Псари, повіт Рогатин, Галичина. При смерті мав 53 роки. Осиротів п'ятеро дітей, бо мама померла в 1931 р. Всі діти є членами У. Н. Союзу. Похорон його відбувся у вівторок, 18. жовтня, в 9. годінні рано, з дому жалоби, 154 Перша вулиця, Елизабетпорт, Н. Дж.

Всі члени тов. Запорозька Січ, в.д. 234 У. Н. Союзу, мають прийти до У. Н. Дому, 212-214 вул. Фултон, Елизабет, Н. Дж., точно в год. 8. рано, звідки вирушимо до дому жалоби, а потім до церкви св. Володимира. Степан Могіла, секр.

У п'ятницю, 14. жовтня, помер в Арвері, на Лонг Айленді, довголітній член У. Н. Союзу й відділу 261. У. Н. Союзу ІОСИФ КУЖЛА.

Покойник родився в 1880. році й при смерті мав 51 літ. До У. Н. Союзу приступив у 1915. році. Оставив жінку й 5 дітей. Похорон відбувся в понеділок, 17. жовтня, з дому жалоби, 7214 Амстел Бульвар, в Арвері, Лонг Айленд. Земля йому пером. Василь Дмитрів, секр.

ПОМАГАЙТЕ НИРКАМ негайно! Бжывайте зілля на скору поміч! Як ваші нирки або міхур не функціонують правильно і мусите часто вставати вночі, маєте біль у ногах, снімо під очима, завороти й болі голови, як вам запнувають судини або чуєте печуку болі в сечових проходах, знайдете скору полекшу, вживаючи Duffa Compound, Зільної Гербаты ч. 66. Спробуйте її негайно! Купіть пакучку ще нині! 75 цнт. Почтова оплата додатково 10 цнт. Питайте свого аптекера або пишіть: S. Kyo Laboratories, 105 — 3rd Ave., New York City.

НОВИЙ МІСТ.

Між містом Порт Гюрон, у стейті Мішіген, та містом Сарнія, у провінції Онтаріо, виставлено величавий міст, що його недавно відкрито впрочно для комунікації. Будова таких мостів затісняє звязки між Канадою й Злученими Державами.

ШКІЛЬНИЙ РІК ПОЧИНАЄТЬСЯ!!!

ПРИГОТОВІТЬ СВОЇ ДІТИ ДО ШКОЛИ!

КУПІТЬ ІМ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби заохотили її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класу) М. Матвійчука 50 ц.
ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука 60 ц.
ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука 75 ц.
ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частях. Зладив Ф. Колесса 75 ц.
СПІВАЙМО, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса 20 ц.
ЗБІРНИК НАРОДНИХ ПІСЕНЬ. В укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Ф. Колесса 60 ц.

СПІВАНІК для дітей дошкільного та шкільного віку. Зладив Михайло Гайворонський 30 ц.
МАЛИЙ БАНДУРИСТ, збірка пісень для дітей. Підбрав і впорядкував Михайло Таранько 20 ц.
ДИТЯЧІ ЗАБАВИ, збірка і впорядкував Михайло Таранько. Містить гарні забави і пісні для дітей з музикою до пісень 35 ц.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ для дітей, в 4-ох частях:

1. Київське Князівство
2. Галицько-Волинська Держава
3. Козаччина
4. Україна в неволі.

Друковано гарним читким друком з багатьома ілюстраціями М. Фаруха. Кожна частина 20 ц. Всі 4 частини 75 центів

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипакевича 15 ц.
МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович 35 ц.
БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії. о. С. Біленький. Ілюстровані 35 ц.
ХРИСТІЯНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький 50 ц.

ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:

МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок і спис висловів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Зладив д-р Кость Кислевський 65 ц.
МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук 75 ц.

Замовлення слати:

“SVOBODA”

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПІШЬТЕ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

“SVOBODA”

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удиртекер
заряджує погребамі по ціні так
мизків, як \$150. Обслуга-
някраша.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as \$150
Telephone: ORchard 4-8083